

Vergroting van rechtseenheid
door aanvaarding correctie
Langemeijer in het
bestuursrecht?

Lidy F. Wiggers-Rust
Symposium Relativiteitsleer
4 november 2016, EUR

Recht als hinkelspiel

Het relativiteitsvereiste is
verguisd èn geprezen

Verguisd: uitspraak inzake de Iraanse vluchteling

Geprezen: bodemsaneringsuitspraken

Parallel met Verstekelingarrest

Echter: ook verguisd!

Correctie Langemeijer (1958): voor het afslijpen van de scherpe kantjes

poly geslepen

facet geslepen

Daar eerder ontbrekende correctie nu ook aanvaard in het bestuursrecht

Vraag:

Is de rechtseenheid door de aanvaarding van de bedoelde correctie in het bestuursrecht daadwerkelijk vergroot?

Subvragen:

1. Wat is onder rechtseenheid te verstaan?
2. Welke is eigenlijk de betekenis van de correctie Langemeijer precies?
3. Heeft de recent in het bestuursrecht aanvaarde correctie de rechtseenheid daadwerkelijk vergroot?

1) Rechtseenheid: hot issue!

Maandbijeenkomst 2015

Samenwerking van hoogste rechters aan rechtseenheid

prof. mr. J.E.M. Polak

Enerzijds: identiciteit

Anderzijds en belangrijker nog:
consistentie (geen tegenspraken)

2) Inhoud en eerste voorbeeld: Tandartsen I - arrest

Oogmerk correctie Langemeijer: voorkomen van maatschappelijk duidelijk ongewenste situaties

3) Heeft de recent in het bestuursrecht aanvaarde correctie de rechtseenheid daadwerkelijk vergroot?

Ter beantwoording van deze vraag:
drie aspecten (subsubvragen):

a) was er in het bestuursrecht eigenlijk nog ruimte voor toepassing van de correctie Langemeijer?

b) is die correctie in het bestuursrecht daadwerkelijk aanvaard?

c) is de rechtseenheid tussen privaatrecht en bestuursrecht daarmee vergroot?

a) Ruimte?

- Vernietigingsberoep versus schadevergoedingszaken
- ‘Kennelijk’

Artikel 8:69a Awb

Deze bepaling luidt als volgt:

‘De bestuursrechter vernietigt een besluit niet op de grond, dat het in strijd is met een geschreven of ongeschreven rechtsregel of een algemeen rechtsbeginsel, indien deze regel of dit beginsel *kennelijk* niet strekt tot bescherming van de belangen van degene die zich daarop beroept’.

(Mijn cursivering, LR).

Er is zeker nog ruimte voor
toepassing van de correctie in het
bestuursrecht

b) Is de correctie Langemeijer in het bestuursrecht daadwerkelijk aanvaard?

Praxis: ja, maar: nog met grenzen!

Widdershoven: 'Ook voor sommige materiële beginselen (evenals voor formele beginselen, LR) heeft mijns inziens te gelden dat zij voor de toepassing van het relativiteitsvereiste van artikel 8:69a Awb geen zelfstandige betekenis hebben en hun relativiteit daarom niet los kan worden gezien van die van de materiële norm.

Daarbij denk ik in het bijzonder aan de beginselen die zijn gecodificeerd in artikel 3:4 Awb, (...) namelijk het gebod van belangenafweging en specialiteit, het materiële zorgvuldigheidsbeginsel (ofwel het beginsel van de minste pijn) en het evenredigheidsbeginsel.

Weliswaar zijn dit geen
ondersteunende beginselen, maar hun
betekenis in een concrete zaak is zo
'verknoopt' met de
bevoegdheidsuitoefening waarvoor zij
gelden, dat hun relativiteit opgaat in
die van de bij die uitoefening toe te
passen materiële norm.'

Het 'ongeschrevene' is dus verengd
tot het vertrouwens- en het
gelijkheidsbeginsel
'Correctie Widdershoven'

Unleash Limitations

c) Is de rechtseenheid door
aanvaarding van de
desbetreffende correctie in het
bestuursrecht vergroot?

JA, maar instrument is in bestuursrecht
nog verder te ontwikkelen!

Ter voorkoming van maatschappelijk
duidelijk ongewenste situaties
(afweging van
belangen)

‘de eenheid van recht is er, maar
zij moet worden gevonden.’

(H. Nieuwenhuis, 2006)